

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра монументального живопису

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему **РОЗПИС СТІНИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ФОЙЄ КОНЦЕРТНО-
ВИСТАВКОГО ЦЕНТРУ У М.ВІННИЦЯ НА ТЕМУ «ЧАРИ ГЛИБИНИ»**

Виконав: студент 4 курсу,
спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та
реставрація»

(шифр і назва спеціальності)

ОПП «Стріт-арт і монументальне мистецтво»

(назва освітньо-професійної програми)

Тютькіна Лілія

(ім'я та прізвище)

Керівник проф. Володимир Носенков

(ім'я та прізвище)

Рецензент доц. Дмитро Курсін

Харків – 2025

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра монументального живопису / денна форма навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

Галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність В 4 «Образотворче мистецтво та реставрація»

ОПП «Стріт-арт і монументальне мистецтво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри монументального живопису

“ 12 ” травня 2025 року
Є.О. Котляр

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Лілія Тютюкіна

1. Тема проекту Розпис стіни центрального фойє концертно-виставкового центру у м. Вінниці на тему «Чари глибини»

керівник проекту (роботи) Носенков Володимир Миколайович, , професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “5” травня 2025 р. №118-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 7.06.2025

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Художньо-технологічні засоби виконання твору;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): ескіз, проектна частина (вигляд розпису в об'єкті, перенесення на полотна які складаються з 4 частин), розмір 100 x 120 см.)

6. Дата видачі завдання 1 лютого 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	ОК
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Травень</i>	ОК
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Травень</i>	ОК
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Травень</i>	ОК
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	ОК
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	ОК
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	ОК
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	ОК
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	ОК

Студент _____ Лілія ТЮТЬКІНА

Керівник проекту (роботи) _____ Володимир НОСЕНКОВ

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ	2
ЗМІСТ	4
ВСТУП.....	5
КОНЦЕПЦІЯ РОБОТИ.....	6
РОЗБІР ОБ'ЄКТА.....	7
ЗБІР МАТЕРІАЛУ	8
РОБОТА З АНАЛОГАМИ.....	10
СЦЕНАРІЙ РОБОТИ	11
КОМПОЗИЦІЙНЕ, СТИЛЬОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ.....	12
СКЛАД ПРОЕКТУ	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	Помилка! Закладку не визначено.
АЛЬБОМ ІЛЮСТРАЦІЙ.....	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Краса в мистецтві це не тільки про спокій та гармонію, але і про те що вона може нести собою сильні емоції- біль, гнів, напругу або скритий страх.

Нерідко саме ці емоції наділяють художні образи глибиною, роблячи його живим та щирим.

Мистецтво-це спосіб спілкування з собою та світом. Через колір, ритм та форму митець передає свій внутрішній стан, не промовляючи жодного слова. Навіть коли зовнішній вигляд твору на перший погляд не несе нічого осмисленого та виглядає доволі спокійним, у ньому можуть бути скриті ті самі сильні і суперечливі переживання які до нас хоче донести митець.

«Не все красиве є справжнім, і не все справжнє виглядає красиво». Іноді за вишуканою формою ховається глибока емоційна напруга або внутрішній конфлікт.

У сучасному світі де всі знаходяться в постійній напрузі щоб встигнути за ритмом життя та не застигнути на місці, мистецтво стає тим самим мовчазним простором, де можна просто почути щось важливе. Іноколи це важливе ми починаємо відчувати самі від себе, воно надихає та відкриває для нас ті самі глибини де приховуються: щирі емоції, внутрішні суперечності та наша сутність.

І саме в цій глибині — там, де знаходяться істинні емоції, народжується справжнє мистецтво.

КОНЦЕПЦІЯ РОБОТИ

Мета роботи показати те, що зовнішня краса не завжди відповідає внутрішній істині. На сам перед я хотіла передати через образ міфічних істот те, як у повсякденному світі, особливо сьогодні, зовнішнє враження від речей або людей може ввести в оману. Ми звикли все оцінювати за виглядом, не розуміючи що може скриватись за цим. Світ навколо не завжди такий який здається на перший погляд і це потрібно розуміти та брати до уваги.

Головна мета роботи створити образ, який на перший погляд здається гармонійним і привабливим, але з часом повинен викликати зовсім інші емоції. Я хотіла, щоб глядач не просто бачив красиву картинку, а почав задумуватись над тим що насправді може скривати ця на перший погляд краса. Мені важливо було передати цю ідею, що варто дивитись глибше.

В верхній частині композиції корабель не просто є прикрасою або естетичними доповненням, він символізує життєвий шлях, вибір, який проходить людина у своєму житті, а компас це як внутрішній орієнтир що символізує розум, інтуїцію, здатність робити вибір, коли зовні все виглядає привабливо, але десь всередині твоє справжнє «я» підказує, що треба зупинитись, коли в цей час сирени спокушають тебе своїм оманливим виглядом. В моїй роботі значну роль ще грає Одисей - це символ людини, яка вже бачила правду і розуміє наскільки краса може бути небезпечною і більше не дивиться на неї так наївно. Він як голос досвіду, що мовчки намагається нагадати про небезпеку.

Ця робота про важливість розуміння того, що тебе може чекати на іншій стороні прекрасного.

РОЗБІР ОБ'ЄКТА

Розпис стіни призначено для центрального фойє концертно-виставкового центру у місті Вінниця.

Цей простір займає 12 x 16 метрів, висота - 7 метри, має прямокутний план з двома проходами з боків від центральної стіни, яка відокремлює концертний зал від галереї одна від одної.

Витриманість у білому кольорі, стеля з м'яким освітленням та акцентний диван який роблять інтер'єр легким і гармонійним з розписом .

Розпис має бути розміщеним по центру осьової стіни. Це підкреслить виразність розпису, зацентує глядача на ньому та надасть публіці відчуття простору.

Завдяки високій стіні та відкритому простору композиція виглядає монументально та привертає увагу відразу при вході.

ЗБІР МАТЕРІАЛУ

В ході роботи над проектом розпису був проведений аналіз художніх та наукових джерел для пошуку образів та правильне поєднання їх в композиції для сюжетно-композиційного рішення.

Сирени- уособлюють оманливу красу, спокусу та приховану небезпеку. Зовні гармонійні і спокійні, але несуть внутрішню загрозу.

Русалок в різні епохи та містах трактували по різному, наприклад: у Стародавній Греції в епоху класичного мистецтва русалок називали сиренами та зображали жінками-птахами. У середньовічній Європі русалок вважали символом спокуси та гріха.

В мистецтві епохи Відродження особливо в роботах Ботічеллі та Мікеланджело сирени стали популярним предметом в їх роботах. Русалок часто зображали в романтичній манері, з розпущеним волоссям та пишними тілами. У північноєвропейському мистецтві зазвичай зображали напіврибавми-напівлюдьми.

Корабель- символізує життєвий шлях, рух та ризик помилкового вибору.

Компас - позначає внутрішній орієнтир, інтуїцію, пошук істини. Він вказує напрям у ситуації спокуси і сумніву.

Одіссей- символ досвіду і усвідомлення. Він зображений як спостерігач, що вже пройшов цей шлях але не може втрутитись так як його можна трактувати як внутрішній голос до якого в деяких випадках потрібно прислуховуватись та зрозуміти який зі шляхів буде правильний.

Одіссей знайшов шлях вирішення того щоб не потрапити в оману, він прив'язав себе до щогли щоб не піддатися співу сирен.

Музичний інструмент(арфа)- засіб впливу сирен на емоції. Музика -це символ м'якої сили, яка зачаровує, вводить у стан ілюзії.

Колористика- переважають холодні відтінки синього та бірюзового що створюють відчуття глибини, тиші та відстороненості, а яскраві акценти помаранчевого та золотого виділяють моменти напруги та небезпеки.

РОБОТА З АНАЛОГАМИ

У роботі використовувались різні джерела для кращого розуміння підходу художників до своїх робіт. Для пошуку були обрані такі майстри, які працювали з аналогічними завданнями, чи створювали художні образи, які є близькими до обраної теми, концепції та художнього рішення.

Я звернулась до досвіду різних митців та вибрала тих на кого хотіла спиратись для подальшої своєї роботи.

А саме до творчості таких художників:

Густав Клімт- (народився 14 липня 1862р.) австрійський художник, представник символізму та модерну, його роботи часто поєднують реалістичні обличчя з декоративними елементами, що формують глибокі психологічні образи. У композиціях Клімта прочитаєте багато орнаментальних ритмів і символів які несуть собою велике значення в його композиції. Цей підхід до робіт Клімта я взяла на увагу для того щоб поєднати зовнішнє декоративне з глибоким внутрішнім змістом.

Схожий підхід, а саме в символізмі має Микола Реріх- художник, який у своїх картинах поєднував міфологію, символи, філософію та глибоку духовність. Його живопис має особливе колористичне звучання, часто з холодною палітрою, що створює відчуття простору, висоти чи глибини. У юному віці він перебував під впливом таких видатних художників як Тарас Шевченко, Архип Куїнджі, Микола Костомаров. Реріх вмів передавати не зовнішню красу, а внутрішній стан простору.

Це допомогло мені зрозуміти для подальшої роботи що саме я хочу донести та показати своїм розписом. Як і в його роботах, у моїй композиції важливим є не лише сюжет, а і емоційна атмосфера, яка поступово відкриває зміст через кольорову глибину, ритм і символ.

СЦЕНАРІЙ РОБОТИ

Композиція складається з чотирьох полотен, кожне з яким несе особливий стан або внутрішній шлях, цей шлях прочитується за особливим вибором розмірів полотен для того щоб показати поступовість моменту. Всі частини об'єднані єдиною стилістикою, колористичною гамою та плавним ритмічним переходом від одного полотна до іншого.

- Перше полотно - русалки з арфами. Ця частина відображає момент спокуси та зачаруванн. Русалки грають на арфі, створюючи візуальну ілюзію гармонії та безпеки. Глядач може помітити що вони ще тримають арфу яка може підкреслити м'якість моменту на якому ми зараз знаходимось.

- Друге полотно - Компас. Цей образ символізує момент сумніву та пошуку істини. Компас- це внутрішній орієнтир який слугує центральною точкою переосмислення, глядач починає розуміти, що за красою може ховатись зовсім інше.

- Трете полотно – Корабель. Корабель виступає символом шляху, вибору та руху. Він прямує вперед крізь сильні хвилі не усвідомлюючи загрозу на яку може натрапити. Ця частина композиції яка створює відчуття напруги із-за свого динамічного настрою. Він нам показує стан переходу від внутрішньої боротьби до рішення яке для нас може обернутись по різному.

- Четверте полотно – Одисей. Образ Одисея є завершальною частиною роботи- це символ досвіду, усвідомлення, вже пережитого випробування. Його постать нам показується примарною, відстороненою, він не може втрутитись, він лише спостерігач. Це нагадування про те, що справжнє розуміння до нас приходить лише з досвідом.

КОМПОЗИЦІЙНЕ, СТИЛЬОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ

Композиційне рішення. Розпис виконано безпосередньо на стіні виставкового простору, висотою приблизно 7 метрів. Композиція має вертикальну побудову та умовно подівається на чотири частини, кожна з яких передає окремий стан, від зачарування до усвідомлення. Сирени, компас, корабель, постать Одиссея розміщенні послідовно, у урахування ритму, кольорової гамми та смисловою послідовністю.

Колористичне рішення.

В роботі переважають холодні відтінки синього, блакитного та бірюзового, вони спрямованні на передавання глибини, тиші, спокою, та водного середовища. Теплі кольори – жовтий, помаранчевий, золотий слугують акцентами.

Стильове рішення.

За стилістичним вирішенням робота в декоративно-символічній техніці, з використанням узагальнених форм та ритмічних ліній. Образи стилізовані але зберігають емоційність і виразність.

Технічне рішення.

Спочатку підготуємо полотна до роботи, з'єднаємо 4 холсти в певній послідовності для утворення потрібної форми. Переносимо рисунок на полотна, затим робимо легке тонування усього полотна, далі починаємо промальовувати основні фігури. Коли основні об'єкти будуть знайдені, переходимо до промальовки деталей та узагальнення.

СКЛАД ПРОЕКТУ

До складу проєкту входить:

- дипломна записка
- форескізи А4
- тетраптих (чотири полотна загальним розміром 100 x 120 см.)
- відео

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Реріх

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%85_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8F%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

(Дата звернення: 07.05.2025)

Клімт

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D2%90%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2_%D0%9A%D0%BB%D1%96%D0%BC%D1%82

(Дата звернення: 07.05.2025)

Русалки і сирени [https://aqua-](https://aqua-svit.com.ua/koral/?%D0%A9%D0%BE%20%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83%D1%94%20%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0)

[svit.com.ua/koral/?%D0%A9%D0%BE%20%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83%D1%94%20%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0](https://aqua-svit.com.ua/koral/?%D0%A9%D0%BE%20%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83%D1%94%20%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0)

(Дата звернення: 08.05.2025)

Значення компасу в мистецтві <https://bi-ink.zp.ua/znachennya-simvolu-kompas-istoriya-semantika-ta-suchasni-interpretacii/>

(Дата звернення: 08.05.2025)

Кольори <https://rems.knukim.edu.ua/home/news/1645-kolory-v-mystetstvi>

(Дата звернення: 08.05.2025)

Корабель

<https://deziign.com/project/00aa71f103f445abbe844477d128b644>

(Дата звернення: 10.05.2025)

Одіссей

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B4%D1%96%D1%81%D1%81%D0%B5%D1%8F>

(Дата звернення: 10.05.2025)

Про внутрішню красу <https://www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=291>(Дата звернення: 11.05.2025)

Міфологія русалок

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B4%D1%96%D0%B2%D0%B0(Дата звернення: 12.05.2025)

Муралі https://rozмова.wordpress.com/2018/01/12/dmytro-aderikho/?utm_source=chatgpt.com(Дата звернення: 12.05.2025)

https://artlibraryblog.wordpress.com/2022/04/08/%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BC%D0%B0-%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2%EF%BF%BC/?utm_source=chatgpt.com(Дата звернення: 12.05.2025)

https://vandrivka.com.ua/murali-pecherskogo-rajonu-kiyiv/?utm_source=chatgpt.com(Дата звернення: 12.05.2025)

АЛЬБОМ ІЛЮСТРАЦІЙ

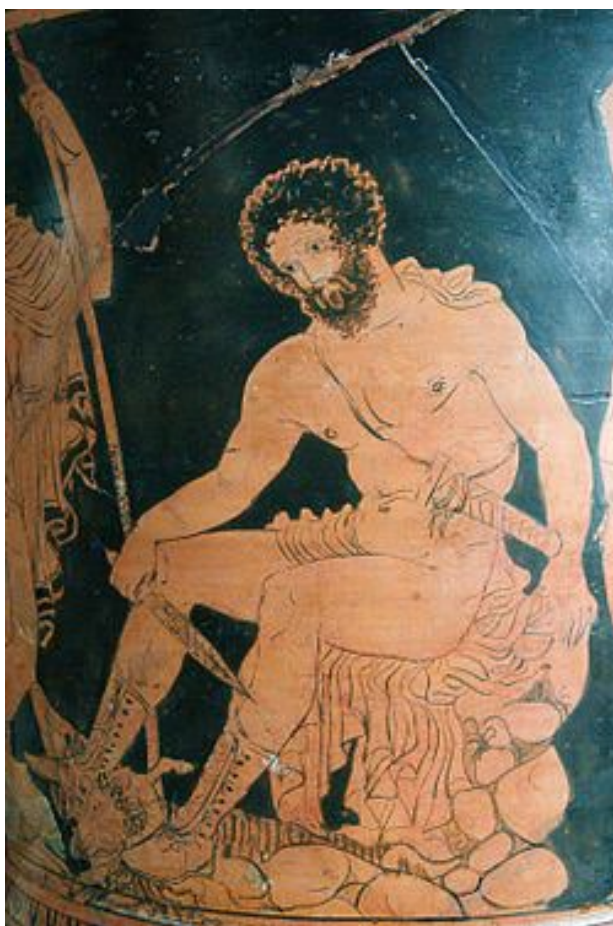
Іл. 1.Фредерік Лейтон «Моряк гине в обіймах сирени» полотно, олія 1856–1858 р.

Іл. 2.Джон Вільям Вотергаус «Морська діва» полотно, олія 1900 р.

Іл. 3. Джон Вільям Вотергаус «Одісей та Сирени» полотно, олія 201.7 x 100.0 см 1891р

Іл. 4. Одісей у царстві мертвих, фрагмент червонофігурного кратера-кілікса, Вазописець Долона

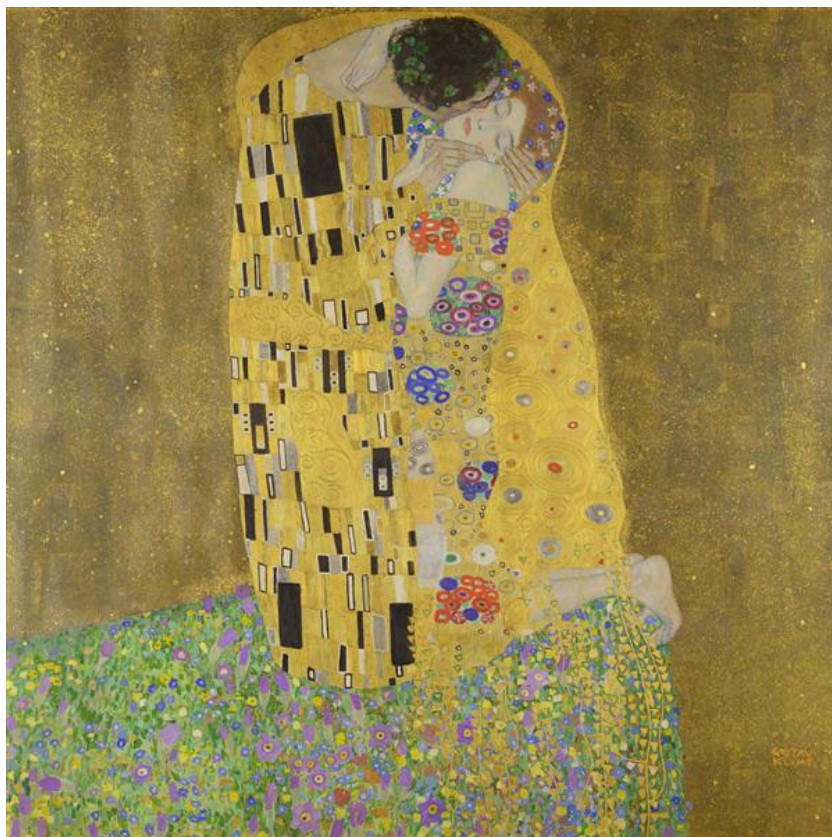
Іл. 5. Микола Реріх «Заморські гості» полотно, олія 85 x 112.5 см. 1901р.

Іл. 6. «Спас Нерукотворный и Князья Святые». Мозаика по эскизам Рериха. Троицкая церковь, Почаевская лавра, Тернопольская область, Украина 2002

Іл. 7 «И ми працюємо». Серія «Sancta». Полотно, олія 1922р

Іл. 8.Густав Клімт «Поцілунок» полотно, олія 180 x 180 см 1907-1908р

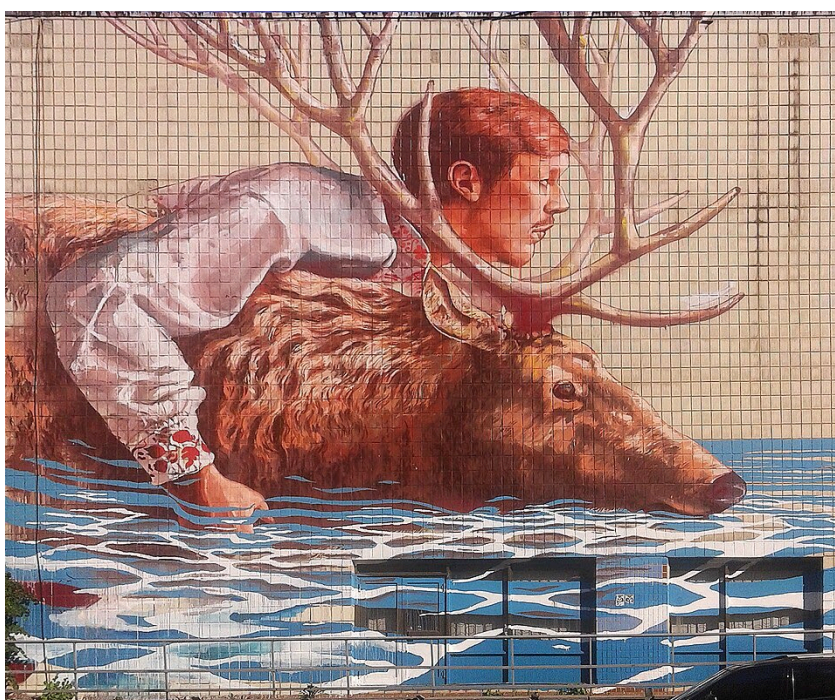
Іл. 9.Густав Клімт «Даная» полотно, олія 77 х 83 см 1907 – 1908р

Іл. 10.Густав Клімт «Idylle» полотно, олія 49,5 х 73,5 см 1884р.

Іл. 11. Жульєн Маллан й Олексій Кислов. «Відродження» Київ (2014)

Іл. 12. Фінтан Мегі Мурал «Переправа» 2016 року

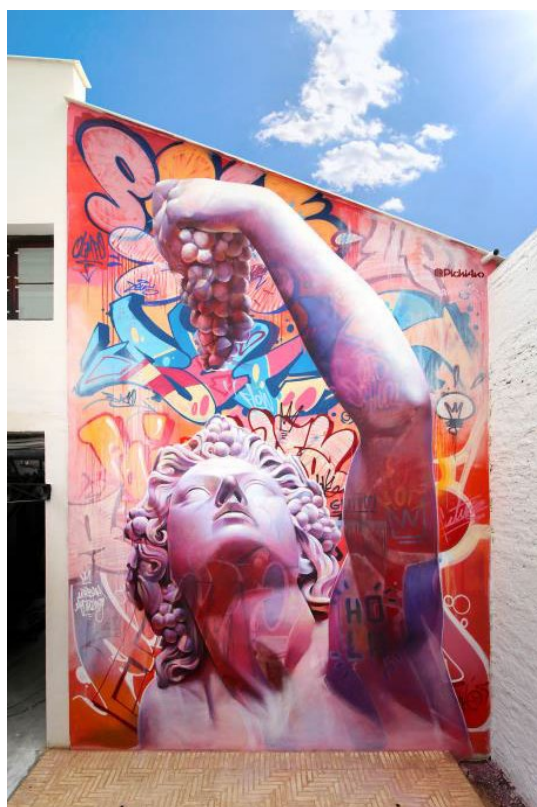
Іл. 13.Лі-Гілл Мурал «Зіткнення й відкриття» на будівлі Центру культури та мистецтв КПІ Київ 2019

Іл. 14.Андрій Ковтун Мурал «Підтримка» 2023р.

Іл. 15.Мурал творчої групи «Кайлас-В» «Шукай!»

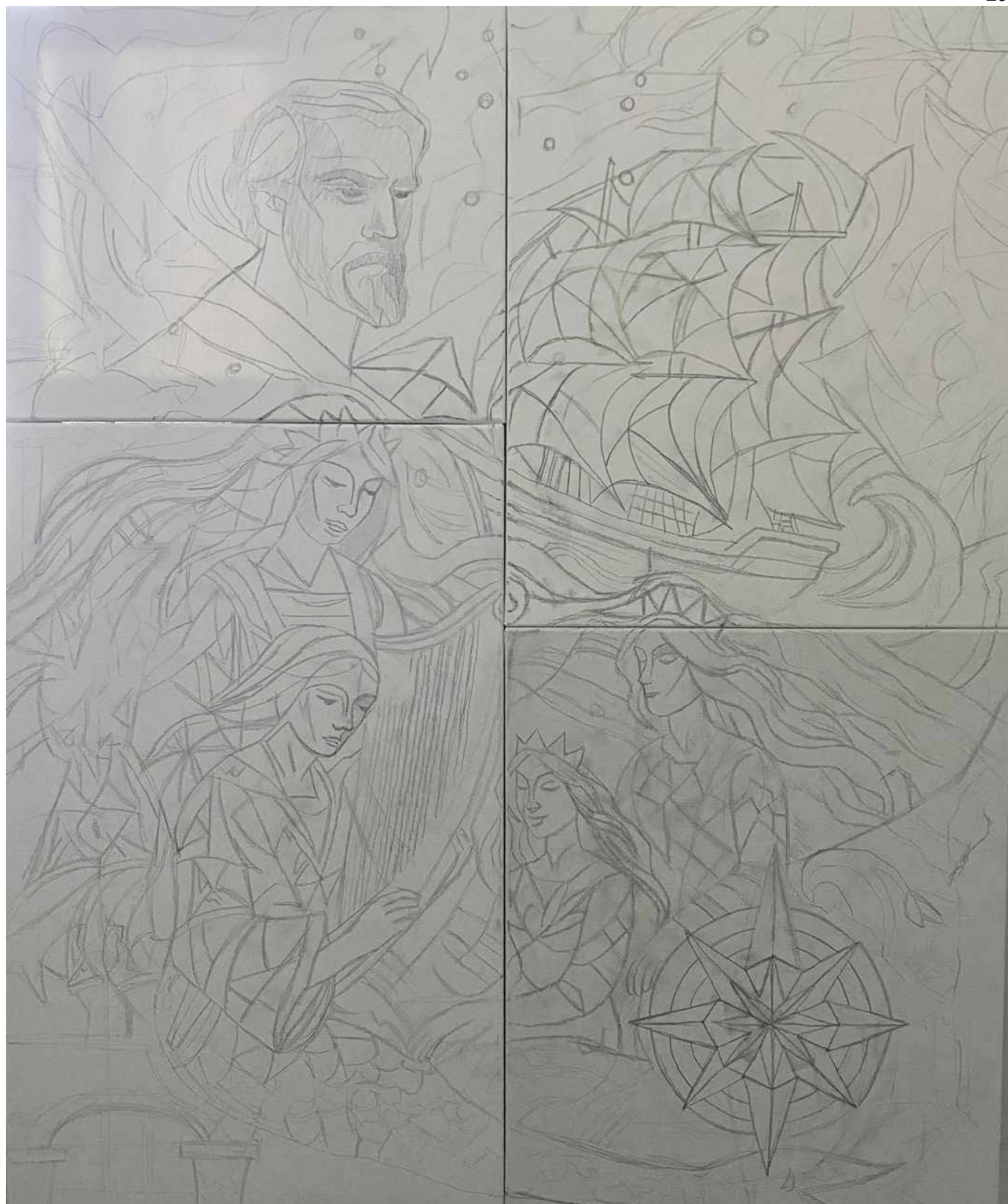
Іл. 16 Рісі Аво «Бахус», Валенсія, Іспанія, 2017.

Іл. 17. Л. Тютькіна. Проєкт «Чари глибини» Фрагмент фрескіза . 2025.

Іл. 18. Л. Тютькіна. Проєкт «Чари глибини» фрескіз . 2025

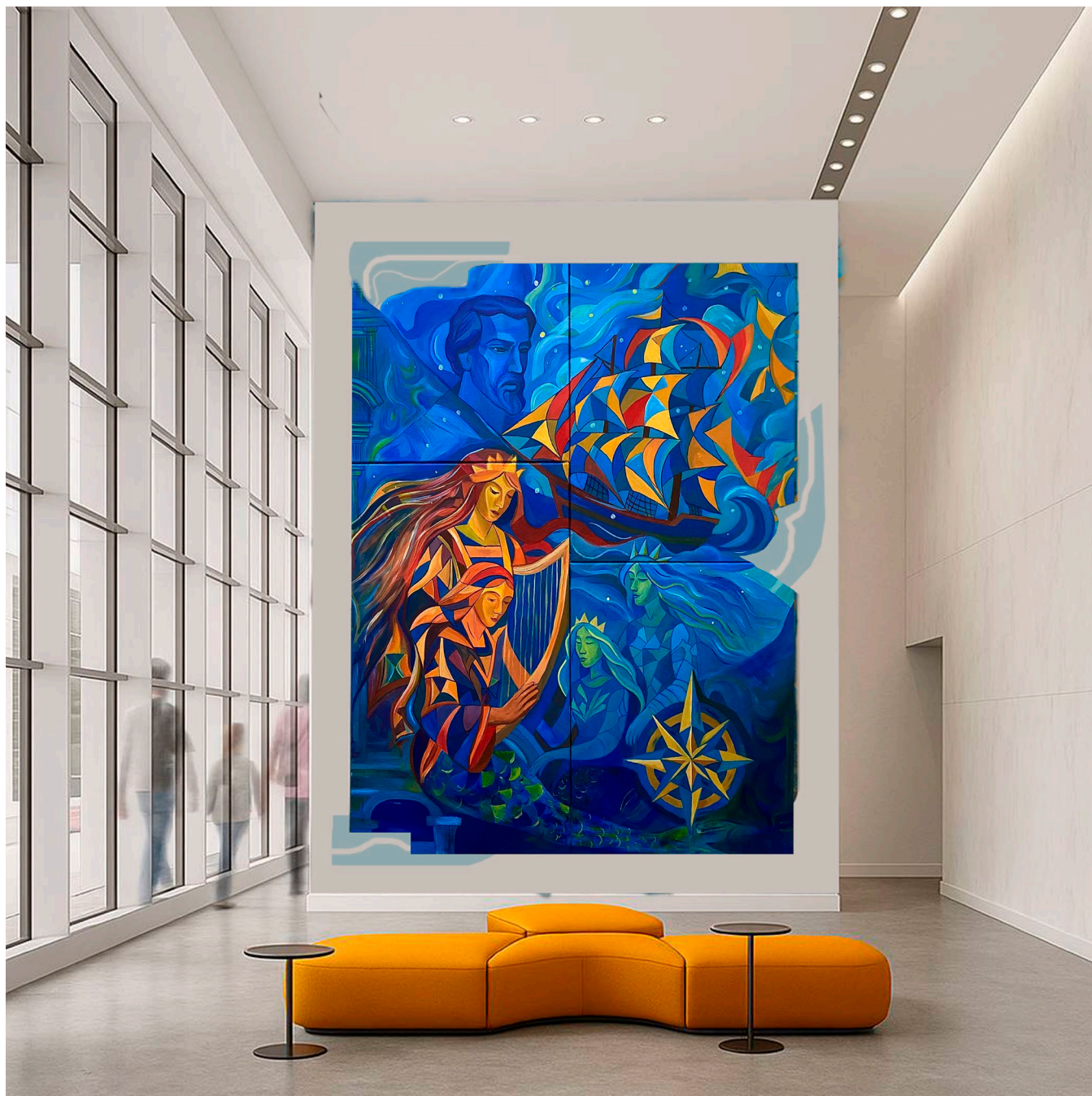
Іл. 19. Л. Тютькіна. Проект бакалавр «Чари глибини» Етап . 2025

Іл. 20. Л. Тютькіна. Проект бакалавр «Чари глибини» Етап . 2025

Іл. 21. Л. Тютькіна. Проєкт бакалавра «Чари глибини» 2025

Іл. 22. Л. Тютькіна. Проєкт бакалавра «Чари глибини» 2025